

Dr hab. n. med. Teresa Makowiec-Dąbrowska

Łódź, dnia 27.12.2023 r.

Zakład Środowiskowych i Zawodowych Zagrożeń Zdrowia

RECENZJA

w postępowaniu habilitacyjnym doktora nauk o zdrowiu Łukasza Rypicza
ubiegającego się o stopień naukowy doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki o zdrowiu

Dane osobowe

Dr Łukasz Rypicz w roku 2009 uzyskał licencjat biologii, a następnie w roku 2011 tytuł magistra biologii na Wydziale Nauk Biologicznych w Uniwersytecie Wrocławskim. Swe studia kontynuował na Wydziale Nauk o Zdrowiu Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu uzyskując w roku 2012 licencjat zdrowia publicznego. Ukończył też studia podyplomowe „Zarządzanie w podmiotach leczniczych” w Wydziale Finansów i Zarządzania Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu (w 2013 r.) oraz „Niekomercyjne badania kliniczne – projektowanie, realizacja i zarządzanie” w Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu (w 2022 r.). W roku 2018 na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Wybrane czynniki ergonomiczne warunkujące zdolność do pracy pielęgniarek – możliwości działań interwencyjnych” uzyskał tytuł doktora nauk o zdrowiu nadany przez Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu. W roku 2022 uzyskał specjalizację Zdrowie Publiczne.

Przebieg pracy zawodowej

Pierwszym miejscem pracy dr Łukasza Rypicza po ukończeniu studiów był Dzienny Ośrodek Psychiatrii i Zaburzeń Mowy dla Dzieci i Młodzieży we Wrocławiu, gdzie w latach 2012-2014 był zatrudniony na stanowisku Pełnomocnika Dyrektora ds. Systemu Zarządzania Jakością, Kierownika ds. administracyjno-organizacyjnych. W latach 2014-2017 pracował na stanowisku Pełnomocnika Dyrektora ds. kontroli wewnętrznej i jakości w Narodowym Instytucie Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie. W roku 2018 dr Łukasz Rypicz podjął pracę na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu początkowo na stanowisku asystenta, a od 2021 roku na stanowisku adiunkta. Od roku 2018 pełni tam również funkcję Wydziałowego Koordynatora ds. Programu Erasmus+, a od roku 2022 jest Prodziekanem ds. Studentów. Ponadto od 2017 roku jest również

zatrudniony jako Główny specjalista ds. danych medycznych w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym im. Jana Mikulicza-Radeckiego we Wrocławiu.

Ocena osiągnięcia naukowego będącego podstawą postępowania habilitacyjnego

Dr Łukasz Rypicz zgodnie z wymaganiami art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jako osiągnięcie naukowe przedstawił cykl czterech powiązanych tematycznie publikacji opatrzonych tytułem:

„Monitorowanie wybranych czynników psychospołecznych jako element oceny ryzyka zawodowego personelu medycznego w kontekście ergonomii i bezpieczeństwa pracy”.

Publikacje składające się na ten cykl są wieloautorskie, przy czym w trzech Habilitant jest pierwszym autorem, a w jednej ostatnim, w każdej jest wskazany jako autor korespondencyjny. Jego wkład merytoryczny we wszystkich publikacjach był znaczący – od zaplanowania projektu badawczego i opracowania metodyki, poprzez koordynację realizacji badania do interpretacji otrzymanych wyników i napisania manuskryptu. Wszystkie artykuły opublikowane zostały w roku 2023 w dwóch czasopismach: *Frontiers in Public Health*, punktacja MEiN = 100, IF = 5,2 oraz *International Journal of Environmental Research and Public Health*, punktacja MEiN = 140, IF= 0¹. Łączna punktacja artykułów zgłoszonych przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe to MEiN=480 i IF=10,4.

Dr Łukasz Rypicz w swym autoreferacie określił, że celem nadrzędnym jego badań w tym cyklu było wskazywanie prostych w użyciu, rzetelnych i skutecznych narzędzi do oceny różnych czynników obciążeń psychospołecznych. Tematyka obciążeń psychospołecznych w pracy pracowników medycznych ze względu na swe znaczenie stała się przedmiotem wielu artykułów naukowych i opracowań książkowych. Nie jest to oczywiście przeszkodą w podejmowaniu własnych badań w tym zakresie, zwłaszcza gdy mają one dotyczyć nowych metod badawczych czy też oryginalnych rozwiązań.

Pierwsza publikacja z tego cyklu zgłoszonego przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe pt.: “Polish adaptation of the Alarm Fatigue Assessment Questionnaire as an element of improving patient safety” jest opisem procesu tłumaczenia kwestionariusza do badania i oceny zmęczenia alarmami, który został opracowany przez Ashrafi i wsp. w 2017 r. Impulsem do podjęcia się tego zadania był brak w Polsce odpowiedniego narzędzia do monitorowania zmęczenia alarmami personelu medycznego oddziałów szpitalnych. W artykule brak jest uzasadnienia, dlaczego zdecydowano się na adaptację właśnie tego kwestionariusza. Natomiast sam proces tłumaczenia przeprowadzono zgodnie ze standardami, a w przekrojowym badaniu walidacyjnym okazało się, że rzetelność powstałego w ten sposób narzędzia była bardzo dobra.

¹ Należy zaznaczyć, że czasopismo *International Journal of Environmental Research and Public Health* miało ostatnio przypisywany IF=4,6. Jednakże w 2022 r. przestało być indeksowane przez *Journal Citation Reports*, a co za tym idzie pozbawiono je wskaźnika *Impact Factor* w roku 2022 i 2023.

Autorzy rekomendują wykorzystanie stworzonego przez siebie kwestionariusza w przyszłych badaniach nad wpływem częstych alarmów w różnych oddziałach szpitala na zmęczenie i efektywność pracy personelu medycznego.

Kolejne dwa artykuły zgłoszone przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe to: "Assessment of selected psychosocial risk factors: stress, job burnout, and bullying in the case of medical staff as part of workplace ergonomics during the COVID-19 pandemic – a prospective pilot study" i "Psychosocial ergonomics of the workplace of medical staff during the COVID-19 pandemic in three risk's dimensions: working hours, violence and the use of psychoactive drugs – a prospective pilot study". Celem badań była ocena ryzyka zawodowego będącego konsekwencją zagrożeń psychospołecznych. Przeprowadzono je w stosunkowo niewielkiej grupie pracowników medycznych będących reprezentantami kilku grup zawodowych (fizjoterapeuci, lekarze, lekarze dentyści, pielęgniarki, położne, ratownicy medyczni) z Wrocławskiego Uniwersytetu Medycznego. Jako narzędzie badawcze wykorzystano część dotyczącą psychospołecznych czynników ryzyka (stres, wypalenie zawodowe, mobbing, godziny pracy, przemoc, nadużywanie środków odurzających) z poradnika dotyczącego zapobiegania i dobrej praktyki w zakresie zagrożeń bezpieczeństwa i higieny pracy w sektorze opieki zdrowotnej. Poradnik ten został opracowany w 2011 r. przez: Bundesanstalt für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin – BAuA (Federalny Instytut Bezpieczeństwa i Higieny Pracy); Berufsgenossenschaft für Gesundheitsdienst und Wohlfahrtspflege – BGW (Instytucja ds. Ustawowych Ubezpieczeń Wypadkowych i Zapobiegania Wypadkom w Ramach Świadczenia Usług w Dziedzinie Zdrowia i Ochrony Socjalnej); contec – Gesellschaft für Organisationsentwicklung; Deutsches Netz Gesundheitsfördernder Krankenhäuser – DNGfK (Niemiecka Sieć Szpitali Promujących Zdrowy Tryb Życia); BAD/Team Prevent GmbH, a rozpowszechniony w kilku językach w ramach programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej „Progress” (2007–2013). W poradniku, z którego korzystano przy tworzeniu narzędzia badawczego każdy z wymiarów ryzyka psychospołecznego był oceniany na podstawie odpowiedzi na 15 pytań dotyczących tego, czy specyficzne sytuacje (okoliczności) sprzyjające występowaniu danego czynnika dotyczą miejsca pracy. Natomiast pytania o wypalenie zawodowe i mobbing kierowane są bezpośrednio do osoby badanej i jej odczuć. To zróżnicowanie może być powodem trudności w interpretacji uzyskanych wyników, na co jednak Autorzy nie zwrócili uwagi. Opracowując wyniki skupiono się na analizie wielkości ryzyka w zależności cech indywidualnych osób badanych, takich jako płeć, wiek staż pracy czy też poziom wykształcenia. Nie przeprowadzono natomiast żadnej zbiorczej oceny ryzyka wynikającego z narażenia na czynniki psychospołeczne dla objętych badaniem grup zawodowych. Na zakończenie obu artykułów autorzy stwierdzają, że stosowany przez nich kwestionariusz do oceny psychospołecznych czynników ryzyka może być stosowany w miejscach pracy jako narzędzie w badaniach przesiewowych.

Czwarty z cyklu artykułów przedstawionych przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe dotyczył związku poczucia obciążenia psychicznego i jakości życia. Badanie było realizowane w międzynarodowym zespole, a jego celem było porównanie poczucia obciążenia psychicznego związanego z pracą i jakości życia pielęgniarek podczas pandemii Covid-19 w trzech sąsiadujących ze sobą krajach: Czechach, Polsce i Słowacji. Zgromadzono względnie liczne grupy pielęgniarek z tych trzech krajów nie różniące się rozkładem wieku i stażu pracy, ale różniące się rozkładami stanu cywilnego, wykształcenia i miejsca zatrudnienia. W badaniu zastosowano właściwe narzędzia do badania obciążenia psychicznego (kwestionariusz Meistersa, często używany w Czechach i Słowacji, zwalidowany również w Polsce) i jakości życia. Stwierdzono, że zdecydowanie najniższy poziom obciążenia psychicznego odczuwały pielęgniarki w Czechach, jednocześnie oceniały one najwyżej swą jakość życia. Z kolei pielęgniarki z Polski najwyżej oceniały poziom obciążenia psychicznego, a w większości domen jakości życia ich oceny były najniższe. Pielęgniarki ze Słowacji zajmowały pozycję pośrednią, ale niewiele różniącą się od pielęgniarek z Polski. Wyniki uzyskane w badaniu jednoznacznie wskazują, że niższy poziom obciążenia – niezależnie od jego wymiaru – przekładał się na wyższą jakość życia pielęgniarek. Najgorszą sytuację pod względem obciążenia psychicznego i jakości życia pielęgniarek w Polsce autorzy łączą tylko z ich największym obciążeniem pracą. Jednakże w przeprowadzonym badaniu nie zbierano informacji o rzeczywistym obciążeniu pracą, a mimo przeprowadzania badania w okresie epidemii Covid-19 nie brano pod uwagę żadnych wskaźników jej nasilenia w poszczególnych krajach. O wielkości obciążenia pracą na świadczyć tylko wskaźnik liczby pielęgniarek na 1000 mieszkańców, który w Polsce jest znacznie wyższy niż w Czechach i nieco wyższy niż w Słowacji. W podsumowaniu autorzy wskazują na celowość wdrożenia programów profilaktycznych mających na celu zmniejszenie poziomu stresu oraz wprowadzenie rozwiązań organizacyjnych mających ograniczyć monotonię w pracy pielęgniarek.

W mojej opinii z cyklu artykułów wskazanych przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe tylko pierwszy opisujący proces tworzenia i walidacji narzędzia do oceny zmęczenia alarmami można uznać za przejaw naukowego podejścia w procesie przygotowywania narzędzia badawczego. Trzy kolejne artykuły mają charakter ekspertyz i nie realizują wskazanego przez Habilitanta nadrzędnego celu badań jakim ma być wskazywanie prostych w użyciu, rzetelnych i skutecznych narzędzi do oceny różnych czynników obciążeń psychospołecznych. Wprawdzie opisują zastosowanie wybranych narzędzi do oceny wybranych czynników psychospołecznych ale nie ma w nich żadnych analiz potwierdzających celowość wyboru właśnie tych narzędzi, ani określających ich rzeczywistą skuteczność. Samego monitorowania wybranych czynników psychospołecznych nie można traktować jako osiągnięcie naukowe. Sugerowanie, że prezentowane badania przeprowadzane są w kontekście oceny ryzyka czy też ergonomii stanowiska pracy nie przydaje im wartości naukowej. Dlatego też moja ocena całego cyklu zgłoszonego przez Habilitanta jako osiągnięcie naukowe jest negatywna.

Dorobek naukowy

Poza publikacjami składającymi się na omówiony wyżej cykl dr Łukasz Rypicz legitymuje się sporym dorobkiem publikacyjnym.

Przed doktoratem był współautorem 2 artykułów oryginalnych i 2 poglądowych (w jednym był pierwszym autorem) o łącznej punktacji MEiN=25 oraz 4 rozdziałów w monografiach naukowych o łącznej punktacji MEiN=14.

Po doktoracie Habilitant był współautorem 14 artykułów oryginalnych (w 3 był pierwszym autorem) o łącznej punktacji MEiN=1315, IF=33,818 i 3 artykułów poglądowych o łącznej punktacji MEiN=140. Był też współautorem 12 rozdziałów w monografiach naukowych (w 1 był pierwszym autorem) o łącznej punktacji MEiN=220, a w 2 z nich był również członkiem redakcji naukowej.

Ogólna punktacja za publikacje Habilitanta to przed doktoratem MEiN=39, bez Impact factor, a po doktoracie to MEiN=2195 (bez cyklu 1715,0), IF=44,218 (bez cyklu 33,818). Ogólna liczba cytowani to 45 (bez autocytowań 42), Index Hirscha 5.

Poza nurtem wskazanym przez dr Łukasza Rypicza jako osiągnięcie naukowe jego zainteresowania badawcze dotyczyły przede wszystkim bezpieczeństwa pacjenta i personelu medycznego w procesie farmakoterapii oraz racjonowania opieki pielęgniarskiej.

W pierwszym nurcie z zakresu bezpieczeństwa pacjenta i personelu medycznego w procesie farmakoterapii Habilitant uczestniczył w badaniach mających na celu ocenę skali problemu w leczeniu stacjonarnym oraz w podstawowej opiece zdrowotnej, a także analizę czynników organizacyjnych, ergonomicznych i psychospołecznych mogących sprzyjać zagrożeniu popełniania błędów w farmakoterapii. Stworzone podczas tych badań autorskie narzędzie (NURIPH – Nursing Risk in Pharmacotherapy) było wykorzystywane w badaniu pilotażowym a następnie ogólnopolskim. Kolejne badanie, w którym potwierdzono przydatność narzędzia przeprowadzono wśród pielęgniarek w Polsce i w Słowacji. Wskazano, że najbardziej znaczącymi przyczynami błędów lekowych w Słowacji była presja czasu i niewłaściwa organizacja pracy, a w Polsce nieczytelność zaleceń medycznych. Wykazano również, że poziom bezpieczeństwa farmakoterapii był oceniany przez polskie pielęgniarki znacznie niżej niż przez pielęgniarki słowackie. Na potrzeby ostatniego badania w tym nurcie, które zostało przeprowadzone wśród farmaceutów szpitalnych, przygotowano nowe narzędzie badawcze PHARIPH – Pharmacists' Risk in Pharmacotherapy do oceny ryzyka w procesie farmakoterapii. Z przeprowadzonych analiz wynikało, że największe ryzyko błędu farmaceuci wiążą z nieczytelnymi zaleceniami lekarskimi oraz z podobieństwem opakowań i nazewnictwa leków. Wszystkie te badania miały istotny wymiar praktyczny i stanowiły podstawę do formułowania odpowiednich zaleceń. Dowodem znaczącej roli Habilitanta w tych badaniach są 4 publikacje o łącznej punktacji MEiN=370 i IF=7,037, w których Habilitant był ostatnim (w dwóch) lub drugim autorem.

W drugim nurcie tematycznym zainteresowań Habilitanta było racjonowanie opieki pielęgniarskiej. W tych badaniach realizowanych w licznych zespołach stwierdzono, że racjonowanie opieki pielęgniarskiej jest problemem w naszych szpitalach mającym wpływ na jakość opieki pielęgniarskiej i bezpieczeństwo pacjenta. Poszukując uwarunkowań racjonowania opieki stwierdzono, że są nimi niewystarczająca liczba i nadmierne obciążenie pracą personelu medycznego, a także niski poziom satysfakcji z życia i pesymistyczna orientacja życiowa pielęgniarek. Podsumowując badania wskazano na konieczność przyjęcia kompleksowych działań w celu poprawy sytuacji uwzględniających nie tylko poprawę zarządzania zasobami ludzkimi, co mogłoby zmniejszyć przeciążenie pracą, ale także ochronę dobrostanu psychicznego personelu medycznego. Dzięki udziałowi w tych badaniach dorobek Habilitanta wzbogacił się o 3 publikacje, których był współautorem (sumaryczna punktacja MEiN=270, IF=10,11).

Po prześledzeniu całego dorobku naukowego Habilitanta mogę stwierdzić, że jest on dowodem znaczącego udziału w pracach zespołowych. Habilitant jest bardzo sprawnym organizatorem i realizatorem badań, a w niektórych pomysłodawcą. Większość artykułów była publikowana w języku angielskim w czasopiśmie o dobrej punktacji ministerialnej i współczynniku wpływu od 1,2 do 5,2. Ogólna liczba prac oryginalnych (poza zgłoszonymi jako osiągnięcie naukowe) i ich punktacja przewyższa minimum podane w rekomendacjach w postępowaniach o nadanie stopnia doktora habilitowanego w Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu.

Dorobek dydaktyczny i organizacyjny

Dr Łukasz Rypicz jest bardzo intensywnie zaangażowany w dydaktykę będąc koordynatorem 6 przedmiotów i 2 modułów wolnego wyboru na kierunku Zdrowie publiczne (I stopień), 5 przedmiotów i 1 modułu wolnego wyboru na kierunku Zdrowie publiczne (II stopień), 1 przedmiotu na kierunku Dietetyka (I stopień) i 1 przedmiotu na kierunku Pielęgniarstwo (I stopień).

Habilitant pełnił funkcję promotora pomocniczego w jednym zakończonym przewodzie doktorskim w dyscyplinie nauki o zdrowiu przeprowadzonym w Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu. Był też promotorem 6 prac magisterskich i 13 prac licencjackich oraz recenzentem 5 prac magisterskich i 8 licencjackich.

Działalność organizacyjna Habilitanta na rzecz uczelni jest istotna. Pełnił i pełni on takie funkcje jak Wydziałowy Koordynator ds. Programu Erasmus+ (od 2018 roku), Wiceprzewodniczący Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej na kierunku Zdrowie publiczne (w latach 2019-2021), uczestniczył w pracach Zespołu Programowego ds. Zdrowia Publicznego (od 2020 roku), Zespołu ds. ewaluacji nauki w dyscyplinie nauki o zdrowiu (w latach 2020-2022), Wydziałowego Zespołu ds. Opracowania Strategii Wydziału Nauk o Zdrowiu (w roku 2021).

Informacja o aktywności międzynarodowej

Dr Łukasz Rypicz bardzo aktywnie uczestniczy we współpracy Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z placówkami zagranicznymi.

Habilitant był koordynatorem i współorganizatorem 2 międzynarodowych projektów dla studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu (w roku 2019 i 2021), a także koordynował Ogólnopolski Projekt Bezpiecznej Farmakoterapii – „Pharma Safety” (2019-2020), zorganizowany przy współpracy z Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych. Był również pomysłodawcą i współorganizatorem międzynarodowego, studenckiego seminarium otwierającego pierwsze obchody Światowego Dnia Bezpieczeństwa Pacjenta, które odbyły się w 2019 roku na Wydziale Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.

W ramach prowadzonych badań Habilitant uczestniczył we współpracy z zagranicznymi placówkami naukowymi w USA, Portugalii, Hiszpanii, Słowacji, Czechach, oraz we Włoszech (Department of Engineering, The Ohio State University, Ohio, USA; Department of Engineering Management, Systems, and Technology, The University of Dayton, Dayton, USA; Comprehensive Health Research Centre (CHRC), Nova University of Lisbon, Portugal; Valoriza-Research Centre for Endogenous Resource Valorization, Portugal; Polytechnic Institute of Portalegre (IPP), Portugal; Faculty of Health Sciences, University of La Rioja, 26004 Logroño, Spain; Faculty of Health, Slovak Medical University, Bratislava, Slovakia; Faculty of Health Studies, Jan Evangelista Purkyně University in Ústí nad Labem, Czech Republic; Research Group GRUPAC,; Faculty of Science and Applied Technologies, Università Telematica Guglielmo Marconi, 38 Rome, Italy). Współpraca ta zaowocowała 6 publikacjami (w tym 2 włączonymi do cyklu).

W latach 2018-2023 Habilitant brał czynny udział w 6 naukowych konferencjach i kongresach międzynarodowych w Polsce i zagranicą jako wykładowca, współautor prezentacji i plakatów. Odbywał też liczne zagraniczne staże w ramach programu Erasmus+ (Facultad de Ciencias de la Salud. Universidad de Málaga (Hiszpania, 2023), Department of Social Medicine School of Medicine University of Crete, Heraklion (Grecja, 2022), Institut des Hautes Etudes Paris (Francja, 2021), Università degli Studi di Genova, Dipartimento di Scienze della Salute w Genui (Włochy, 2021)) i wizyty studyjne (Universidad Católica de Valencia (Hiszpania, 2019); Sentara Leigh Hospital and Sentara Virginia Beach Hospital w Norfolk (USA, 2015), Centro Gestione Risicho Clinico e Sicurezza del Paziente, Centre of Tuscany – Firenze (Włochy 2014).

Nagrody za działalność naukową oraz inne wyróżnienia

Za swą działalność naukową dr Łukasz Rypicz w roku 2022 otrzymał nagrodę indywidualną I stopnia Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu za publikację w czasopiśmie umieszczonym w bazie Journal Citation Reports pt. Factors affecting work ability index among polish nurses working in hospitals – a prospective

observational survey; a w 2023 roku nagrodę im. Ludwika Rajchmana II stopnia – przyznaną przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy - za cykl 5 prac dotyczących opisu sezonowego krążenia wirusów grypy w Polsce w poszczególnych grupach wieku w ramach Global Influenza Surveillance and Response System (GISRS).

Podsumowanie

W mojej opinii całokształt aktywności dydaktycznej i organizacyjnej Dr Łukasza Rypicza zasługuje na wysoką ocenę. Jako bardzo dobrą oceniam również Jego aktywność w zespołowej działalności naukowo-badawczej i publikacyjnej. Jednakże spośród artykułów, w których udział Habilitanta był wiodący do cyklu mającego stanowić osiągnięcie naukowe zostały wskazane te, które wprawdzie ukazały się w uznanych czasopismach z dziedziny zdrowia publicznego, ale ich wartość naukowa w mojej ocenie nie jest duża. Publikacje te są dowodem zastosowania pewnych metod do monitorowania wybranych czynników psychospołecznych w pracy personelu medycznego, ale bez żadnej głębszej analizy problemu i uzasadnienia wyboru metod, jak również ocenianych czynników psychospołecznych. Nie mogę ocenić jako osiągnięcie naukowe potwierdzenia możliwości stosowania pewnych metod ani świadomości wagi czynników psychospołecznych w ocenie ryzyka zawodowego. Stąd też moja ostateczna ocena osiągnięcia naukowego pod nazwą *Monitorowanie wybranych czynników psychospołecznych jako element oceny ryzyka zawodowego personelu medycznego w kontekście ergonomii i bezpieczeństwa pracy* jest negatywna. W rezultacie cały cykl publikacji zgłoszony przez dr Łukasza Rypicza jako osiągnięcie naukowe nie jest w mojej ocenie oryginalnym rozwiązaniem istotnego problemu naukowego i nie stanowi istotnego wkładu w rozwój dyscypliny nauk o zdrowiu, a tym samym nie odpowiada wymogom określonym w art. 219 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Łódź, dnia 27.12.2023 r.

dr hab. n. med. Teresa Makowiec-Dąbrowska